

§ 40**Vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto seuraavalla valtuustokaudella**

VESDno-2024-417

Nykyinen valtuustokausi lähenee loppuaan. Tulevien vaalien jälkeiseen aikaan valmistauduttaessa kunta päivittää ja arvioi kunnan organisaatioita sekä mahdollisia muutostarpeita, mm. millaisia toimielimiä tulevilla valtuustokaudella kunnassa on. Vanhus- ja vammaisneuvostojen organisoituminen vaihtelee kunnittain. Osassa ne ovat yksi yhteinen neuvosto ja osassa kuten Vesilahdessa ne ovat erilliset vaikuttamistoimielimet.

Kunnanjohtaja on pyytänyt neuvostojen näkemystä kahdesta asiasta:

1. Kuinka nykyinen malli erillisinä neuvostoina toimii?
2. Mitä hyötyä tai haittaa nähdään, jos neuvostot yhdistettäisiin?

Ehdotus

Kumpikin neuvosto antaa oman lausuntonsa.

Päätös

Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti.

Vanhusneuvoston lausunto:

Kuinka nykyinen malli erillisinä neuvostoina toimii?

Malli toimii erittäin hyvin. Kumpikin neuvosto on voinut keskittyä omaan kohderyhmäänsä. Vanhusneuvoston kokoonpano on ollut hyvä ja näkemyksiä on eri osista kuntaa ja erilaisista seniorien organisaatioista. Vanhusneuvoston jäsenet ovat aktiivisesti osallistuneet neuvoston toimintaan, ja kunnan velvollisuuteen edistää hyvinvointipalveluita ja muita aktiviteetteja ikääntyneille.

Toimintaa ohjaavat lait - vanhuspalvelulaki ja vammaispalvelulaki ovat erilliset. Valtioneuvosto on tehnyt päätöksen kansallisesta ikäohjelmasta vuoteen 2030. Valtakunnan tasolla vuosittaiset vanhusneuvostopäivät ja vammaisneuvostopäivät pidetään erillisinä ko. kohderyhmän asioihin paneutuen. Pari vuotta sitten Suomeen nimitettiin ensimmäinen vanhusasiavaltuutettu hoitamaan ikääntyneisiin liittyviä asioita. Pirkanmaan hyvinvointialueen tasolla on erilliset vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto. Pirhalla on toimintaa ohjaamassa erilliset IKÄ2035- ja VAPA2035-ohjelmat.

Mitä hyötyä neuvostojen yhdistämisestä olisi?

Vanhusneuvoston näkökulmasta toiminnan tavoitteiden kannalta ei mitään. Taloudellisesti kai yksi neuvosto olisi edullisempi ratkaisu, mutta onko kustannukset oikea tapa arvioida toimielimen merkitystä? Sen sijaan, että neuvostot ovat yhdessä, on pidetty muutaman kerran vaalikauden aikana yhteiskokouksia.

Mitä haittaa neuvostojen yhdistämisestä olisi?

Yhdistetyn neuvoston jäsenmäärä kasvasi suureksi tai edustuksellisuus ja osallisuus pienenisi paljon. Aktiivisten toimijoiden määrä ja kummankin neuvoston asiantuntijuus vähenisi yhdistetyssä neuvostossa. Käytännön tasolla neuvostoilla on eri ajat kokousten ajankohtiin – vanhusneuvosto pitää kokouksensa päiväsaikaan ja vammaisneuvosto iltaisin työssäkäyvien jäsenten takia. Nykyisen mallin kohdassa esitetyt seikat eriyttävät ikääntyneiden ja vammaisten asioiden hoitoa, jonka kautta on hyvä, että on erilliset neuvostot.

Vanhusneuvosto on valmis neuvottelemaan jatkosta.

Vammaisneuvoston lausunto:

Neuvostojen toimiminen nykyisellä mallilla

- Toimii hyvin, sillä neuvostot voivat keskittyä oman sektorin asioihin ja Pirhasta tulevaan aineistoon omasta näkökulmasta, sillä kohderyhmät pääsääntöisesti erilaiset.
- Vammaisneuvoston kokoonpanossa suurin osa on työssäkäyjiä ja sen myötä kokoukset ovat virka-ajan ulkopuolella, pääsääntöisesti hybridikokouksia, osa paikan päällä ja osa kotona.

Hyödyt neuvostojen yhdistämisestä

- Yhteisten asioiden tavoitteiden saavuttaminen ehkä vaikuttavampaa, mutta niitä ei ole paljon, näistä voidaan olla yhteydessä ilman yhdistymistä.

Neuvostojen yhdistämisen haitat

- Vammaisia koskevat asiat jäävät taka-alalle, sillä heidän kokonaismäärä kunnassa pienempi.
- Aikataulujen yhteensovittaminen, vammaisneuvoston jäsenistä suurin osa työssäkäyviä, joten kokoukset on pidettävä virka-ajan ulkopuolella.
- Tuleeko liian iso kokoonpano, pystytäänkö molempien erityisryhmien asioita hoidettua tasapuolisesti – tuleeko liian iso määrä asioita hallittavaksi?

Mitä säästöjä yhdistämisellä saavutettaisiin

- Kokouspalkkioissa ja matkakuluissa säästöjä, sillä osa osallistuisi etänä ja tätä kautta kokoustarjoiluihin säästöjä, mikäli vanhusneuvostolle onnistuisi iltakokoukset.

Vapaa sana

- Pirhan alueella toivoisi olevan yhtenäiset rakenteet kunnissa näissä neuvostoissa.